

RENDELETI KÖZLÖNY.

KÉZIRAT GYANANT.

BIHARVÁRMEGYE NAGY-SZALONTAI FŐSZOLGABIRÓI JÁRÁSÁNAK HIVATALOS LAPJA.

Felölös szerkesztő: NAGY MÁRTON főszolgabíró.

Kiadja: REICHI JAKAB könyvnyomdája.

I.

106.

1900.

Gazdasági munkásközvetítés.

A gazdasági munkásközvetítés tárgyában kiadott 11180/1899. eln. számú földmívelési miniszteri rendelet egy példányát / alatt községi jegyző urnak lelkiismeretes átanulmányozás és pontos végrehajtás végett, amidőn kiadom, felhívom egyszers-mint jegyző urat, hogy a *községi munkásközvetítő* kirendelése érdekében a községi képviselőtestületi közgyűlést *haladéktalanul* hívják egybe s ismert befolyásukkal hassanak közre, hogy a közgyűlés által községi munkásközvetítőül a következő jegyző urak rendeltessenek ki.

N. Szalonta részéről	Wagner Ferencz IV. jegyző.
Sarkad	Linczinger Sándor III. „
Kötegyán	Török József „
Tulka	Ormay József „
Árpád	Csathó József „
Madarász	Márton Lajos „
O. Homorog	Boglucz Emánuel „
Bajj	Bróda Kálmán „
Illye	Roxin György „
Tamása	Roxin József „
Ant	Kulcsár Imre „
Méhkerék	Goldis János „
Erdő-Gyarak	Kovács Lajos „

Annnyival inkább számítok arra, hogy ezen urak fognak kivétel nélkül kirendeltetni; mert neveiket már mint községi munkásközvetítőket fel is terjesztettem a felsőbb hatóságokhoz.

A kirendelésekre vonatkozó községi képviselőtestületi közgyűlési határozat jegyzőkönyvi kivonat alakjában *ez évi január hó 31-ig* lesz hozzám felterjesztendő!

Egyidejűleg még a következőkről értesitem a községi előjáróságokat s a munkásközvetítők gyanánt kirendelendő jegyző urakat:

A csatolt szervezési rendeletből kitűnik, hogy a szervezésnél azon cél lebegett a rendelet kibocsátója előtt, hogy a község s törvényhatóság lényeges megterhelése nélkül, minden községben és törvényhatóságban legyen egy kijelölt közeg, a kihez a munkások s mundaadók fordulhatnak.

A községi előjáróságok eddig is közreműködni tartoztak és iparkodtak a tekintetben, hogy a községbeliek érdeke szempontjából a munkás kereslet és kínálat kiegyenlítették, mivel azonban ezen feladat teljesítésével az előjáróság egyik tagja sem volt kifejezetten megbízva, gyakran megesett, hogy

az előjáróság tagjai külön-külön, egymással sokszor ellentétesen jártak el, vagy pedig abban bizva, hogy e teendőkkel más is foglalkozik, akaratlanul is elejtették a közvetítés ügyét.

Ezeket a viaszágokat kívánja megszüntetni e rendelet, midőn intézkedik, hogy minden községben, körjegyzőségben jelöltessék meg az a közeg, a ki a munkás közvetítési ügyekkel foglalkozni leend.

Amennyiben a közvetítési szervezet működése csak a *vidékre* szerződő munkás csoportokra terjed ki, s így a közvetítőnek *sem a helybeli kereslet és kínálat sem egyes munkások jelentkezéseit nem kell elfogadnia* a közvetítői feladatok ellátása nyilvánvalólag, általában nem fog a kijelölt közegnek felette sok munkát adni, éppen azért nem okozhat nehézséget az illető jegyző urnak közvetítői teendőkkel megbízása, mert egyéb hivatalos teendői közt, különösen a szalontai járásban könnyen elláthatja.

Annak megjegyzésével, hogy a közvetítők részére annak idején egy „Utmutató“ fogok küldeni, telreértések elkerülése okából, már most tudatom, miszerint az irodai szükséges eszközöket a községektől kapják, a nyilvántartásokhoz szükséges nyomtatványokat a földmívelésügyi m. kir. miniszter urtól fogják megkapni. Kívánatos továbbá, hogy panaszok elkerülése okából a közvetítők már most tudomásul vegyék, hogy a csoportosan jelentkező munkásoktól *nem fejenként* hanem jelentkező csoportonként jogosultak a 20 fillért beszédni.

Nem tartom ezenkívül szükségesnek hangsúlyozni, hogy a gazdasági munkásközvetítés a gazdasági, társadalmi, sőt rendészeti szempontból is milyen fontossággal bír, sem azt, hogy a közvetítési szervezet létesítése, különösen a községi előjáróknak milyen buzgó s tapintatos eljárását igényli, de amidőn ama reményemnek adok kifejezést, hogy e közérdekű szervezet megalakulása s vezetése körül különös gonddal fog eljárni, a községi közvetítők kellő felügyeléséről gondoskodván, hozzá fog járulni ahhoz, hogy a nálunk igen fontos gazdasági munkásközvetítés ügyét sikerrel oldhassuk meg, felhívom, hogy a gazdasági munkásközvetítők működéséről minden év november hó 15-ig kimerítő jelentést tegyen. — S hogy ezen újabb évenkénti időszaki jelentés pontos időben leendő betérjesztése a figyelmét ki ne kerülje, a „Főszolgabíróhoz betérjesztendő jelentések táblázatába“ folytatólag jegezzék be ezen időszaki teendőjüket.

Nagy-Szalonta, 1900. január 12.

Scontro: 1900. január 31.

Nagy Márton,
főszolgabíró.

II.

Rendőri nyomozat az új bünvádi eljárás szerint.

(Felhívás a községi előjárókhöz és m. kir. csendőrséghez.)

A folyó évi január 1-ső napján életbe lépett B. P. 84. § a értelmében a nyomozást a kir. ügyészség vezeti, aki ennek érdekében minden közhatalóságtól, tehát a községi előjáróktól is felvilágosításokat és értesítéseket kívánhat, a nyomozás vagy egyes nyomozó cselekmények teljesítése végett a rendőri hatóságokat megkeresheti, a rendőrközegeket utasíthatja, a nyomozás menetét irányíthatja, a nyomozó hatóságok eljárását ellenőrizheti.

Hogy a kir. ügyészség ezen nyomozás elrendelési, vezetési, irányítási, ellenőrzési köteleességének megfelelhessen és hogy mindazt megtehesse, amit a nyomozat érdekében jónak és szükségesnek vél, okveihenül szükséges, hogy a felmerült és a rendőrhatalóságok és közegek, tehát a községi előjárók tudomására jutott bűncselekményekről haladéktalanul értesítsék, ezért rendelí a B. P. 89. § a azt: „*hogy a jelentést elfogadó rendőri hatóságok és közegek azt haladéktalanul a kir. ügyészséghez átadni tartoznak*, valamint a 94. §. 3 ik bekezdésében azt, hogy az ott felsorolt sürgős előnyomozati intézkedéseket a nyomozás sikere érdekében a kir. ügyészség rendelkezése előtt meg kell tenniük; ezekről is *sürgősen* értesítsék a kir. ügyészséget.

Ezek alapján a községi előjárókat és csendőröket már most felhívom arra nézve, hogy a hozzájuk érkező feljelentéseket ezen *rendszerint* és pedig *azonnal*, ha bírói intézkedésre (bonczolás, házkutatás, lefoglalás, szemle stb.) halaszthatatlan sürgős szükség van, de ilyenkor is egyidejűleg és pedig minden fontosabb, vagy halállal végződő szándékos bűncselekmény gyanúja esetén *táviratilag* értesítsék a kir. ügyészséget, hogy módjában legyen *azonnal*, — mihelyt annak lehetősége beállt, — egy ügyészségi tagot a nyomozat vezetéses irányítása céljából a helyszínére küldeni.

Ennek szigorú követésére a községi előjárókat és csendőrséget annál inkább felhívom, mert csak így lesz módjában a kir. ügyészségnek törvény által reá ruházott eme fontos köteleességét teljesíteni.

Hangsúlyozom, hogy azokat a feljelentéseket, melyekre nézve sürgős nyomozati intézkedések nem szükségesek, ezenül munka és időkimélés szempontjából, ne a járásbírókhoz, hanem közvetlenül a kir. ügyészséghez küldjék be, mert az ügyészség van hivatalosan dönteni a felett, vajjon a nyomozat elrendeltesék avagy megszüntettesék-e?

Ezzel egyidejűleg utasítom a községi előjárókat, hogy a „Belügyi Közlöny” múlt évi rendkívüli számában megjelent s a m. kir. belügyi miniszterium által az új bünvádi eljárás (B. P.) életbe léptetésére vonatkozó körrendeletét s annak a rendkívüli halálesetekre vonatkozó 36 ik § át különös figyelemmel tanulmányozzák át s minden tekintetben szigorúan alkalmazzák.

Nagy-Szalonta, 1900. január 12.

Nagy Márton,

főszolgabíró.

III.

Iskoláztatási kimutatás.

(Időszaki táblázat 7-ik folyószáma.)

Az iskoláztatási kimutatás egyszerűsítése érdekében Biharvármegye közigazgatási bizottsága 1811—1899 számú végzésével hatályon kívül helyezvén 1205—1895. számú végzését, elrendelte, hogy jövőre az ide / alatt csatolt mintának megfelelő kimutatások tölthessenek ki a *községi jegyző urak részéről* s terjesztessenek be az elmúlt két-két óról, minden év *január, márczius, május, július és november* hónapjainak 5 ik napjáig a főszolgabíróhoz. A régi terjedelmes kimutatások tehát egyszerűen mellőzendők lesznek s a nyomtatványkészlet — félreértések elkerülése végett — csomagolási czélokra lesz felhasználandó.

Teendőik megkönnyítésére a megfelelő nyomtatvány elkészítéséről gondoskodtam s e czélra a mai postával vesznek 200—200 drb. kimutatás-blankettát, melyet a rendelkezésükre álló adatokból egyszerűen csak ki kell tölteniök s a megrendelt határidőkre pontosan beküldeniök hozám, honnét egybegyűjtve az egész járás részéről egyszerre fognak beterjesztetni a kir. Tanfelügyelőséghez.

A pontos nyilvántartás érdekében rendeltem, hogy a „Főszolgabíróhoz beterjesztendő időszaki jelentések táblázata” 7-ik folyószáma alatt kitüntetett *iskoláztatási kimutatás* határidőit *azonnal* javítsák ki s a beterjesztési határidők gyanánt ezideig ott bejegyezve volt *február, április, június, október és december* hónapok 15 ik napjait *törölve*, e határidők helyett a *január, márczius, május, július és november* hónapok 5-ik napjait *jegyezzék elő*, nem mulasztván el a „mely törvény vagy rendelet alapján” czímet viselő jegyzet rovatban *kitüntetni* „Rendeleti Közlöny”-öm 1900. évi 2 ik számát, mint jogforrást, melyből ezen változás eredetét tudomásul vették.

A legelső iskoláztatási, illetve ~~most már~~ „Mulasztási kimutatás” 1900 évi márczius hó 5 ik napjára lesz hivatalomhoz beterjesztendő a január és február hónapokra vonatkozó adatokról.

Arról pedig, hogy az időszaki fali táblázatot megfelelőleg és azonnal kiigazították, legkésőbb e hó végéig jelentést várok.

Nagy-Szalonta, 1900. január 10.

Scontro: január 31.

Nagy Márton,

főszolgabíró.

IV.

3. akvi sz.
1900.

Halálozási statisztikai adatgyűjtés.

(Körrendelet a m. kir. anyakönyvvezető, továbbá az összes orvos urakhoz).

A halálozási statisztika egyik legfontosabb feladatát a halálokok minél pontosabb kiderítése képezi.

Minthogy azonban hazánkban tapasztalás szerint az összes halálozásoknak csupán felét teszi ki azon halálesetek száma, amelyekben a halottvízs-

gálati bizonyítványt orvos-halottkém állítja ki: a halál okát pusztán a halottvizsgálati bizonyítványban foglalt adatok alapján eddig a haláleseteknek esupán felerészében lehetett pontosan megállapítani.

A végből tehát, hogy a halál oka a jövőben az esetek minél nagyobb számában legyen a megkívántató pontossággal kideríthető, s így a halál-okok pontos megállapításához tűződő fontos közegészségügyi érdekeknek elég létesség, a m. kir. központi statisztikai hivatalnak az országgyűlés elé terjesztett 1900 évi munkatervében gondoskodás történt arra nézve, hogy azon esetekben is, *midőn a halottvizsgálati bizonyítványt nem orvos-halottkém állította ki, de az elhunytat orvos kezelte* a halál oka a kezelő orvostól származó kórme-gállapítás alapján pontosan kideríthessék.

E cél elérésére az ide mellékelt mintájú „Orvosi Értesítő“ szolgál, mely 1900. év január 1-én lép alkalmazásba a következő eljárás mellett:

Az állami anyakönyvvezetőknek 1900. évi január hó 1-től kezdve kötelességük lesz mindazon esetekben, midőn oly halálesetet anyakönyveznek, amelyről *a halottvizsgálati bizonyítványt nem orvos-halottkém állította ki, vagy halottvizsgálati bizonyítvány egyáltalán nem állított ki, de az elhunyt orvosi kezelésben részesült*, az „Orvosi Értesítő“ fejezeteit és 1-4. kérdéseit a statisztikai lap kitöltésével egyidejűleg kitölteni s azt az e célra szolgáló borítékban az „Orvosi Értesítő“-nek a m. kir. statisztikai hivatalhoz portómentesen leendő beküldéséhez szolgáló borítékkal együtt további eljárás végett a kezelő orvosnak megküldeni.

A kezelő orvos viszont a hozzá küldött „Orvosi Értesítő“ 5-6. és esetleg 7. kérdéseire a választ késedelem nélkül beírván, az így kitöltött értesítőt aláírja s az anyakönyvvezető által rendelkezésére bocsátott boríték felhasználásával, eset-ről-esetre a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz küldi be.

Az „Orvosi Értesítő“ kitöltésének közelebbi módozataira nézve az annak hátlapján foglalt utasítás nyújt tájékoztatást.

Az „Orvosi Értesítő“ életbe léptetésével kapcsolatban egyuttal a mult évi november hó 25-én 119452. sz. a. kelt belügyminiszteri rendelettel megállapított mintájú halálozási lap 15. kérdése a kezelő orvos nevét és lakóhelyét tudakoló kérdéssel bővül s a következőképen fog hangzani:

15. { a) az elhunyt orvosi kezelésben részesült-e?
b) ha részesült: a kezelő orvos neve és lakóhelye?

A halálozási statisztikai lap hátlapján foglalt utasítás 8. pont gyanánt pedig a következők vé-
tetnek fel:

A 15. kérdésnek a kezelő orvosnak nevét és lakóhelyét tudakoló részére (15. pont) csak azon esetekben kell válaszolni, midőn az elhunyt orvosi kezelésben részesült, de a halottvizsgálati bizonyítványt nem orvos, hanem képesített halottkém, vagy a halottvizsgálattal megbízott községi előjárósági tag töltötte ki, vagy a midőn a halottvizsgálati bizonyítvány egyáltalában nem állított ki.

Mindezen esetekben elküldendő a kezelő orvoshoz az „Orvosi Értesítő“ a melynek kezeléséről és kitöltéséről az „Orvosi Értesítő“ hátlapján foglalt utasítások adnak felvilágosítást.

Ezen 9-ik új pontnak felvétele folytán a szóban levő utasítás jövőre 10 pontból fog állani, s a régi 9-ik pontból 10-ik lesz.

Az „Orvosi értesítő“ k. űrlapjait, valamint a kezelésükre szolgáló mindkét fajta (a kezelő orvos címével és a m. kir. központi statisztikai hivatal címével ellátott) borítékokat, továbbá a megváltozott mintájú halálozási statisztikai lapokat a magy. kir. központi statisztikai hivatal a többi népmozgalmi statisztikai nyomtatvánnyal együtt közvetlenül az anyakönyvvezető urnaknak küldi meg.

Nagy-Szalonta, 1900. január 5.

Nagy Márton
főszolgabíró.

V.

2676. kg. sz.
1899

Anyakönyvi hivatalok átadásának szabályozása.

Hivatkozással a „Körözüvények“ mult évi 79-ik számában a 33153 - 899. számú alispáni rendelettel közölt 109339 - IX. számú belügyminiszteri kör-rendelethez az anyakönyvi hivatalok butor és egyéb felszerelésének leltározásához szükséges nyomtatványt ide mellékelve anyakönyvvezető urnak kiadom.

Nagy Szalonta, 1900. január 12.

Nagy Márton,
főszolgabíró.

VI.

95. kg. sz.
1900.

Uj marhalevél-űrlapok forgalomba hozatala.

A nagyméltósógu m. kir. pénzügyminiszterium folyó évi december hó 6-án kelt 103129. számú leirata szerint 1900. évi április hó 1-ével új filléres bélyeggel ellátott kincstári marhalevél-űrlapok fog-nak forgalomba hozatni.

Tekintettel arra, hogy az új űrlapok forga-lomba hozatala idejében a most forgalomban lévő űrlapokból nagyobb készlet ne maradjon, másrészt, hogy ezen időpontig a szükséglet kielégítése fenn-akadást ne szenvedjen, felhívom az előjárókat, miszerint a szükséges marhaleveleket oly mennyi-ségben szerezzék be, hogy a felmerült szükségletet 1900. évi április hó 1-éig a most forgalomban lévő űrlapokkal fedezni lehessen és hogy ezen idő-pontban a most forgalomban lévő űrlapokból lehe-tőleg minél kevesebb rész maradjon fel.

Az esetleg megmaradt készlet becserélés végett megyei Tekintetes Alispán Urhoz az 1900 évi április hó 8-ig föltétlenül betérjesztendő.

Nagy-Szalonta, 1900. január 11.

Nagy Márton,
főszolgabíró.